

центръ

МЪИТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 41.

Luni, 8. Oktomvrie.

1845.

АНАИНТЕ-КЪВЪНТАРЕ

ла фрагментеле историче, пълвикате
ди лимва французь de D. maior
Mihail Kogalniceanu.

(Анкеiere.)

Кроникаръл ачест аноним деспре каре
ам ворвит, аъ трътат историа Молдавиеі
пльъ ла 1730; аша дар тот пль ла ачеа
epochъ есте ши традиция фькът ди гре-
чеще de Amiras, ди ромъеще дикъ аъ
фост трматъ пль ла конгресъриле де
Фокшани ши Вькзрещи ла 1773, де есте
тот де ачелаш автор, саъ де алтъл, пъ се
поате сигър хотъръ. Ачееа че есте сигър,
есте, къ аста есте чеа де не трътъ крони-
къ че авет, къчи де атъчи Молдова ди че ди
че маі дъръпънатъ сът дпимаре, с'аъ дес-
вѣдат де апъртапапа, прекът се десвѣдасъ а
пъртасавиа, аша пль ла 1821, еа пътаі аре
историчи прекът пъавеа ничи историе. Фаптеле
недпсемпъторе дптъмплате ди дара поа-
стръ, прип за тимп, че дпврьдошазъ па-
тръзечи ши опт де стръине. Дпсъ ла 1821,
капонъ дела Дръгошені ши дела Скълені
аъ дещептат мѣса историкъ адормитъ вре-
ме де о жпмътате де веак, ши кареле по-
стелникъл Александръ Белдиман, дптр'о
компънере ди версърі че аъ дптпглат'о
къ дрептате: лъвраре траѣикъ, не аъ де-

скрис Етериа ши непорочирме че еа аъ къ-
шпнат Молдовиеі. Еа есте чел маі де не
зрмъ автор дип шпръл ачела де историчи
формат де Ъреки, Miron Kostin, Николаі
Kostin, Авсентіе, Іанкъ Кантакъзино, ши
алдїи. Валахиа перъжд антїка са кроникъ,
пъ маі аре акът декът пре Радъ Гречееанъ,
мареле ворник, че аъ скрис историа дела
дптемеіереа принѣпатълѣ де Радъ Негръ
ди 1290 пль ла 1700, ши не мареле
ворник Радъ Попескъ, къпоскът маі тър-
зіѣ съп пътеле де кългъгръл Рафасел, каре
аъ контпнзат пре дптълѣ автор пль ла
1728. Еа маі пъстреазъ дпкъ кътева
крониче прекът: 1) Кроника къпїтанълѣ
Kostandin; дпреасъ ди контра Кантакъзи-
нимор дела 1290 пль ла 1688. 2) Ана-
леле лѣ Teodocie Stoian дела 1290 пль
ла 1688 дескрипнд маі къ сеамъ вѣтълїле
асъпра Ънгъримор. 3) О кроникъ анонимъ
тръгънд ачееаш epochъ ши ачелаш съжет,
ши дпсѣършит дпкъ алте трї опере че
дескриѣ epochеле дела 1290—1690, 1594—
1730, 1290—1715. Дпсъ тоате ачесте кро-
ниче къ сѣнт класїфикате, ши дпсѣши пѣ-
теле а авторїлор сѣнт чеа маі маре пар-
те некъпоскъте. Кїетареа де а зпплеа а-
чеастъ лпсъ есте ресерватъ Длѣ Николае
Бълческъ, жъне историк, де дпкколо де

Мілков, че дъ челе маї възне пѣдежді, ші каре с'аѣ ші дат а фі кѣпоскѣт прін о мікѣ оперѣ преа дѣсемпатѣ. Пѣтереа арматѣ ші арта мілітарѣ дѣ Валахія де ла дѣтетеіереа прінціпатѣлѣ пѣлѣ дѣ зімеле поастре. Ел есте сінгѣрѣл дела каре Валахія пот аѣпта о възпѣ історіе а дѣреї лор.

Дакѣ дѣ ачест шір де опере історіе Молдовене ші Валахене, еѣ нѣ фак адѣчере амінте де апамене лѣ Шінкаї, прічіна есте кѣ ачестѣ оперѣ вреднікѣ де дѣсемпатѣ прін ерѣдііе ші рѣдаре скрісѣ дела Трансільваніан, ші кѣпрінзінд історія а кѣте треле провінцілор векеї Дачіі пѣлѣ ла 1804, нѣ ар пѣтеа фі класіфікатѣ дѣтре кронічеле, челор доѣе прінціпатѣрї фіндкѣ еа ле кѣпрінде пре тоате ші апої еа есте скрісѣ де кѣрѣнд дѣпѣ дателе а о тѣлдіме де авторї гречї, латїні, вѣгѣрї, лешї, ромѣні, ші трѣтѣнд матерія методічече ші колектіве, ші прін вѣтаре нѣ с'ар пѣтеа пѣне алыѣреа кѣ Брекї, кѣ Костїн, Некѣлче ші алдії каре челе маї адесеорї нѣ аѣскріс, декѣт епохе контімпѣреане, ші п'аѣ фѣкѣт декѣт вѣлѣкрѣ де меморіе, ші де дреапта дѣделечере фѣрѣ а трата історія дѣтрѣн тіп прагматік ші ерѣдіт прекѣт аѣ фост Шінкаї. —

Молдова ші Валахія діо тімпѣрїле челе маї дѣпаоїете, пѣлѣ дѣ зімеле поастре, слѣжінд де театрѣ прічірїлор ші дѣтревѣрїлор атїнгѣтоаре де Езропа оріенталѣ, ші маї кѣ сеамѣ тѣтѣрор лѣнтелор дѣнтрѣ тѣрчі, вѣгѣрї, лешї, аѣстріенї ші рѣшї, де ачееа кронічїле прінціпатѣрїлор поастре тревѣе неапѣрат сѣ кѣпріндѣ о тѣлдіме де дѣтѣмплѣрї атїнгѣтоаре де історія діе-

кѣрѣеа дѣн ачеле деосевїте попоаре, лѣкрѣ че се ші vede дѣ адевѣр. Дѣсѣѣршїт кронічїле Молдавїеї, маї алес мерїтѣ сѣпт ачест рапорт а фі кѣпоскѣтѣ де тоѣї чеї се дѣделетніческ кѣ черчетѣрї історіче, асѣпра статѣрїлор вечїне прінціпатѣлѣ пострѣ. Дѣн непорочїре, тоате ачестеа лѣкрѣрї ераѣ дѣмпрѣщїеате прін тоате колдѣтрїле Ромѣніеї; дѣсѣндате дѣ лѣвѣтрѣ тѣпѣстїрїлор, с'аѣ дѣ вївлїотечїле прїватѣ ші прін вѣтаре чееа маї таре парте ераѣ некѣпоскѣтѣ, дѣсѣшї де аѣторїї націоналі, маї мѣлт де зече ані мїаѣ тревѣїт де трѣдѣ ші де кѣтѣрї, ка сѣ ле пот адѣпа пре тоате, спре а ле компара, а ле дѣдрепта нѣтѣроаселе грешелї, че с'аѣ алыѣекат дѣтрѣнселе дѣн нещїнѣа копїстїлор, пѣлѣ че дѣсѣѣршїт, ам ашезат кѣт с'аѣ пѣтѣт текѣтѣл дѣ чеа д'ѣпѣтї а са кѣрѣтате. Ачестѣ лѣкраре, адесеорї дѣтревѣпѣтѣ де неказѣрїле ші свѣпѣтѣрѣрїле де каре аѣ фост дѣпресѣратѣ тіперечеа тееа; авѣнд'о сѣвѣршїтѣ, ші есте пѣсѣ сѣп тіпарїѣ ші дакѣ Dzeѣ дѣмі ва да кѣтева лѣпї де о лініче че маї п'ам гѣстат вреодатѣ, пѣдеждѣеск кѣ дѣнтрееага колекціе а кронікарїлор Молдовенї, ва фі пѣвѣлїкатѣ дѣпаїнтеа де сѣѣршїтѣл ачестѣї ап. Ачестѣ колекціе есте дѣ ромѣнече, лімѣѣ че есте дѣкѣ де тот некѣпоскѣтѣ де стрѣнії; которїле че кѣпрїад кѣрділе поастре де історіе пот дечї дѣкѣ дѣделѣвг сѣ треакѣ нещїтѣ де лѣтѣа літерарѣ, прекѣт с'аѣ ші дѣтѣмплат дѣн непорочїре, кѣ о тѣлдіме де фѣрѣмоасе компѣнерї че ар ажѣта а поастрѣ літератѣрѣ, ші пе каре ідіом націонал, дѣ каре сѣпт скрісе, паре кѣ л'ар стрѣнче пѣмаї дѣ кѣпошїнѣа ексѣкѣсївѣ а пѣвѣлїкѣлѣ ромѣн. Сѣ пѣдеждѣїм

къ тінерімеа поастръ аша де стѣдіоасъ, аша де сътоасъ де дивѣдѣтѣрі, аша де плінь де вѣиторіме, ва къзта прін лѣкръ-ріле сале, а пѣне дн кѣрѣнд літератѣра поастръ дн рѣндѣл літератѣрілор Евро-пей, ші къ ам веде пре стрѣні дивѣ-дѣнд лімба поастръ къ тот ачѣеаш апрін-дере, къ каре поі дивѣдѣтм пре а лор. Еѣ маі алес дн къ есте де неапѣрат ла тоці ачѣі че се днделетніческ къ історіа Рѣсіеі, Полоніеі, Ъгаріеі ші а Тѣрчіеі, ачѣсте статѣрі къ каре Молдова авѣ атѣтеа ре-ладіі.

Спре спрїжїніреа акзратѣдеі, ші а-девѣрѣлї ачѣстеі ідеі, еатъ пѣлїк ачѣсте фрагмінте трасе дн кронїкарїі пострі. Ам алес днчепѣтѣл веакѣлї ал XVIII., ток-маі пентрѣ ачѣеа, къчі дн епоха ачѣеа, шіаѣ дат днѣлїреа дн пѣтѣлїтѣл по-стрѣ челе маі тарї пѣте а ачелѣеаш веак Петрѣ чел таре, Карл ал XII, Станїслас Лесцінскї, ші де алѣ парти Потоскї, Ма-зѣпа, Константїн Бранкованѣ, Dїмітріе Кап-темїр. Чїне пѣ есте крїосъ съ чїтеаскѣ віеаца ачѣстор оаменї, каре тоці шіаѣ фѣ-кѣт зн пѣте Европеан, фїе-каре прін къ-рерї деосевїте? Ачѣсте віографїі, скрїсе, пѣ де граматїкарї, ла фѣндѣл кабинетелор лор, че де мартѣрі окѣларї че аѣ вртѣрїт пе ероѣ дн къмпѣл вѣтѣліеі ші каре аѣ фост пѣрташї ла сѣѣтѣріле лор, каре конѣ-птѣїнд днсѣршїт днпрезѣн ла тоате чел че еї дескрїѣт, аѣ зн інтерес, дн адевѣр драматїк, ші днтр'ачѣеа, каре есте істо-рікѣл стрѣїн че мерїтѣ преферїнда днпїн-теа лї Іоан Некѣлче, Ніколаї Костїн, Ав-сенѣїе ші алдіі. Есте преа лесне, а се днкрѣїнда чїнева деспре ачѣеа кїар пѣ-паї дн четїреа челеї д'ѣнты фѣде а ачѣ-

стор фрагмінте, дн адевѣр еле кѣпрїнд о мѣлдіме де днѣтѣмплѣрі дн каре вѣеле сѣнт къ тотѣл вїтате, алтеле кѣмплїт де фїгѣратѣ дн історїіле стрѣїне: чеа маї дн-семпатѣ дн тоате ачѣсте днѣтѣмплѣрі, есте кампанїа лї Петрѣ чел таре пе ма-лѣріле Прѣтѣлї. Ачѣста пе с'аѣ фост дн-фѣдошат пѣлѣ акѣт къ тотѣл фалс; каре есте авторѣл француз, неамд, сѣезекс, ші днсѣшї рѣс, каре съ пѣ пе фї дескрїс пе Петрѣ сілїт де а рѣга пачѣа дела Балтаці, ші де а о кѣмпѣра къ жѣваертїле Ека-терїнеі, ші къ ванїі офїцерїлор сѣї? Еї вїне, кронїкарїі пострі вїн де а пе арѣта къ тареле днпѣрат, кът де прїмеждїоасъ аѣ пѣтѣт сѣ фї фост позїціа са, пїчі одаѣт п'аѣ фѣкѣт пропѣнерї днціосїтоаре ші не-вреднїче де дѣнсѣл, че армата са, аѣ дн-пѣт тотдеатпа, о атїтѣдѣ днфрїкшїтоаре, ші къ пѣ Петрѣ, че тареле vezїр аѣ фост ѣптѣїл чел каре аѣ черѣт пачѣа.

Аѣпостїреа а лї Карл XII, ла Вар-пїда ші апѣрареа са де кътрѣ кїар о ар-матѣ пѣ пе сѣнт днфѣдошате, днтр'ѣн тїп маї пѣдїн інтересант де кронїкарїі мол-довенї, історїчїі свезі, крѣд къ сѣ вор дн-крѣїнда лесне де че фолос пѣтѣ сѣ ле фїе ачѣсте фрагмінте дн віографїа кавалерескѣлї лор країс.

Нѣтї маї рѣтѣне декѣт а зїче къте-ва къвїпте, деспре форма ші днпѣрѣїреа кѣрдіі? Еѣ п'ам адаос нїмїкѣ дела тїде, п'ам скїмват нїмїкѣ дн текстѣл, ам траѣс кът с'аѣ пѣтѣт де літерал, ші м'ам сір-гїт де а пѣстра, кът аѣ фост ценїл лім-веї. еспресїіле ші днсѣшї днпорсѣріле фраселор орїцінале. Карѣеа есте деспѣр-дїтѣ дн дѣб: ѣптѣеа парти кѣпрїнде фраг-мїнтеле трасѣ дн вронїка лї Іоан Некѣл-

*)

„Джкъ маї флѣкѣра тѣтеле шї де не
вндеде де лавъ дп колоане марї се дес-
пърдіа фѣтѣл пѣлѣ че кѣтѣ одатѣ прїп
desımea чепѣшої тречеа флакѣрї свѣрѣтѣре
асеменеа тѣтї стеаг дпкѣрїтат.

Азрееа се скѣлѣ.

„Стефане! — zıce ea, шї фада еї лѣчіа.
— Ласѣ пѣ те маї остенї! іатѣ пѣмаї о
парте шїкѣ е лѣмінатѣ дела стїкелемѣ фе-
рестреї дпкѣїете, не афлѣм дп мортѣп-
тѣл лавей шї а чепѣшої, кавѣтѣ се тѣрїт.
Вїно, пѣпете дп ценѣкї, се не афле ѳра
гата. Бѣзеле поастре сѣ лавде кѣ псалм
де тѣрїре не дппѣратѣл черѣрїлор.“

„Сперѣазѣ! Марїо! аї сперїндѣ! зша
се влѣтеце — дпкѣ пѣ сѣпт пердѣте тѣте.“

Сперїндѣ, крѣдїндѣ шї амор! — zıce
femeea — dar dıncolo de пѣтѣпт, о Сте-
фане! аїчі е моарте.

„Нѣ, пїчі декѣт! zıce третѣрѣнд жѣ-
пеле пѣкѣжїт — аѣ пѣ шїї че моарте не
ацеапѣтѣ аїчі? Мѣрїреа де фоаме! Марїо!
Ох, дѣтпнезѣле! сѣїдї вѣд окїї дпчетїпел
а се рефѣрїпде, ачеле вѣзе а се вестежї
дптре кїпѣрї трептате; пѣ, о Дѣтпнезѣ-
ле! тѣ ачѣеа пѣ подї сѣ вреаї.“

„Нѣ те теме — респїнсе Азрееа —
пѣ сїмдї апѣсарѣа зѣдѣфлѣвї, че заче не
ѣст пепт? аерѣл дпгрошат дпї пѣдѣше
ресѣфлетѣл; пѣїтї веї ведеа кїпѣл, кѣчі
дѣпѣ кѣтева мїпѣте тѣ ва вѣперї о пѣпте
етерпѣ.“

Армїн се зїтѣ дппрецїзѣр, не лїнеа-
ментей се ведеа дѣрѣре дпфѣрїатѣ, вра-
делеї кѣпрїнсерѣ не Азрееа, шї третѣра
лїнїцїт верс де рѣгѣчїване дптре пѣредїї
пѣгѣпї.

Аколо стѣ фѣшнорѣл стрѣлѣчїт кѣ а
сале пїктѣре класїче: вп мортѣпт дп іпї-

ма пѣтѣптѣлѣ. Одаїа вїѳїѳсѣ одатѣ, по-
тїреле кѣпѣпате шї мобїлїле лѣстроасе,
меселе дпфѣрѣмсегаде кѣ мозаїк; канде-
лавреле де вронз, шї васеле че шї акѣт
ар пѣтеа сервї де модел, зрпеле шї ка-
пеле етрѣсчїане шї статѣле дптѣпекѣсѣ
а пѣпацїлор — тѣте ка 'птр'ѣп мортѣпт
прегѣтїте спре пѣптѣ ера лѣмінате де фѣ-
клїеа тартарѣлѣ.

Сѣпетеле дптрѣрѣпте а зпѣї кѣпѣтѣрї
сѳїпте амордїа, одаїеа са 'пѣпекѣ, тареа
де чепѣшѣ іаѣ астѣпат фѣрестрїле. Армїн
сїмдї кѣ тѣдѣлареле Азрееїей се дпгїацѣ.
— Джкъ о рѣгѣчїне адѣпкѣ — о дп-
врѣдїшаре фѣрвїпте, прекѣт поате фї а-
чѣеа дп лѣпта кѣ моартеа, — акѣт сеѣлѣтїа
фемеѣа, Армїн о дпвѣрѣдошї тот маї вѣр-
тос, ка кѣнд дїпѣндѣво не іпїтѣшї ар вої
сѣї дпсѣфлѣ о вїацѣ повѣ.

X.

Трекѣ о оарѣ лѣпгѣ. Дѣрѣреа лѣї
Армїн ера дпфїорѣтѣоаре: Джкъ маї сїм-
дїа кѣ іпїта фемеї дпзѣїте свѣкотѣще дп-
чет — асфел зѣчѣеа пе ценѣкї пѣтѣрѣнд
клїпеле кїпѣїтѣоаре: і се пѣреа кѣ арѣ ста-
тѣѣ де гїацѣ дптре враделе сале.

„Ст!... О прѣвѣлїре фѣрѣ весте! —
пѣредїї се фѣрїпѣтѣ“ — кѣцѣта жѣпеле. —
„О Доамп!“ — дп третѣра вѣзелеї вѣ-
кѣте — адѣпѣ мѣрѣтеа!... „Акѣт де повѣ!
... Акѣт маї апроане!“ Армїн сїмдїа кѣ
се клѣтеце павїтѣпѣтѣл сѣвт ценѣкїї сѣї.
— Джшї апѣсѣ тѣна пе іпїтѣ шї се пле-
кѣ асѣпра Азрееїей, ка мѣрѣтеа трекулнд прїп
дѣпсѣл се ажѣпгѣ ла фемеѣа іѣвїтѣ.

„Нѣ! аста пѣ е дпшѣларе! — стрїгѣ
дѣпсѣл — Варо! Варо! Азреео! се азїдїп
депѣртаре, ка кѣнд сонѣл с'ар лѣпта а ешї

din pântechele pântetelvi. — Akhm ia-
rushi. . . Maî aproape! — akhm maî pe
dudeles. . . Ant'ri top kvtrmtr'tor.
Aчеста é свпет omeneck! — стригъ Армин
— ачеста é Dsmnezeh! . . . Свс, свс! Ма-
rio! — стригъ, плекъndвсе ла фетее ши
двndndvi фрвптеа вззеле ши окii кь съ-
рвтъри. — Ох, децеаптъте! — zice ел —
скоалъте! . . . Mario! скъпареа теа, ши то-
тъм че ам! . . . iатъ крептътъра ачееа, а-
коло тврџеде лъминъ дндoйтъ. Mario!
трезещете! inima'ci вате . . . тълеме ци се
'нкълческ — тъ viezi!"

Престе фада лъи Армин трекъ о разъ
палидъ — обжетеле се лъмина. . . Ын свс-
пип адънк! — Окii Авреџеi се deskid — се
йтъ дмпрециър. . . „Unde свптем?" дп-
тревъ третърнд ши кълъ днтре враделе
бърватълви съб.

Din зп патр'нгis а pavimentълvi de
mozaik се рџдикъ Dav, сервъл вџтръп, кь
фълме арътвоаре, ши вџтръпъл вџрват а-
постолџк, Павел.

Павел, кь фада кълътъ ла paviment
дши рџдикъ тълеме дп свс стригънд: Съ
фii вџдекъвџптит дмпџрате динтр'пълциме!
аичi се афлъ фiiпде вџедџтвоаре!*)

Дъпъ варонъл Nik. Iojika trad.

J. J. Mány.

*) Грешълi де дндрептат. Дп Nr. 37
кол. din зршъ, рждъл din сoжршит дп лок
de: Nъ'л днтрева; чiтеще: Nъ о днтрева. Nr.
39, фада 115, кол. днтъџе, рждъл 12, дп
лок de: дi рџдикъ твника, чiтеще: дши рџдикъ
твника. Тот дп ачea колъмпъ, рждъл 14,
дп лок de: фацъ профанъ, чiтеще: рапъ
профанъ,

NЪМЕЛЕ ARDEAL.

Пентръ квоащереа фие-кърџеи църi,
прекъм ши де а дуделеце днтъмплърiле
вревнеi пачii търџинит ла локъл ашезърџеi
саб тречереi еi, съ чере маi днтъџ лiм-
pedea дуделецере а днтъмплърџеi пъме-
лви, кь каре део- ши исторџографii конти-
пъранi ле аб пъмит; етимолоџика черкаре
а квинтелор, аратъ: кьткъ ачеле саб din
ефектеi, саб дъпре форма ши фигура din а-
фаръ а обiектълvi ши аб лват дпсъмпареа,
ачеаста кь атъга маi vederat съ квоаще
кь кьт е маi днтiпсъ векiтеа знеi лiмбе;
прекъм ши ачееа, кь ценераџiле маi тър-
зiе дши пердъ сiмплицънеа лiмбеi маi тълт,
саб маi пвџин дъпре дппресърърiле днтрџ
каре петрек, п. е. дп Европа тоате лiм-
веле афаръ де челе скотиче din Asia маi
тързiџ трекъте, аб днтрџ еле чева фiпъ-
чъне, кь ачea desklinipe, кь челе маi веки
съпт маi кьрате, маi сiмпле; обсервареа
ачеаста ла пълеме Ardeal, кь каре се пъ-
теще де кьтре чеа маi mare парте а ло-
квиторџор съi адекъ а ромънџор, децеа-
птъ днтревареа: че дпсемнеазъ кълъптъл
Ardeal? есте ориџинал ромъп, саб стръп?
скрииторii патриотичi зпгърi зiк, кь Ardeal
devine дела зпгъреск erdely, prin зрмаре
ар фi де ориџинъ зпгъреск, че ар дпсемна
сiлвъ, пъдъре; поi ромъниi зичем а фi вор-
въ ромънеаскъ компъсъ: din are deal. Кьт-
къ зпгъреск пъ поате фi ориџинал пъ маi
тълъиторii магiаристълvi не търџиниџi, пъ
вреб а кpede, кьчи дп лiмва магiаръ пъ-
дъреа се зиче erdö ши ажектiв erdei, адiкъ
пъдъредъ сълватiк, саб пъдъреан iар пъ
erdöl ши erdely; лiтера л априат днтърџе
dedъчереа кълъптълvi erdely din Ardeal,

iar пѣ din erdü, прекъм ши Gebhardi скріе, къ дѣпъ дескълекареа знгѣриѣлор, Ардеалъ саѣ днсемнат къ пѣміреа Erdeel, Erdewelwe ши Erdelew; Ынгѣріѣ ла партеа Ардеалълѣ de кътръ теазъ-поапте вечіпъ къ Ыngaria фінд днкънцвратъ de пѣдѣрї, дї зїк Szilágyság, de знде ромъніѣ фѣкѣръ Сълажъ, предпторс дн латїніе Sylvania, ши de ачї Transylvania; деферїреа ачеаста днтре Ардеал ши Erdély аратъ кіар, къ знгѣріѣ аѣ днпрѣмѣтат пѣмеле дела ромъніѣ, iar пѣ ромъніѣ дела еї, къчї атѣчї din Erdély ар фї зїк Ардѣл, прекъм din Erdöszáda зїк Ардѣсада ш. а.

Ної зїчем, къ Ардеал devine din Ардеал, dar пѣ щїѣ, към се пѣтѣ компѣсѣл Ардеал, а се стрѣмѣта дн Ардеал, дн ворѣъ кърат ромънеаскъ, съ се факъ стрїкатъ, чѣптітѣ; оаре пѣ се гѣсеце днсемпареа пѣмелѣ Ардеал ши днтрїалтѣ лимбѣ, днкъ маї цѣлвїпъ към съ пропѣвдѣ? Пѣререа теа се ва vedeа поате ла зпї есотїкъ, ла алдїї пѣцїп интересантѣ; днсъ токма пѣптрѣ къ е пѣрере, ши нїмїк алта, днмї ва фї ертат а рефлекта ла могївел че мїаѣ дндемнат спре дескоасереа ачеаста. Ардеалъ фїгѣреазъ мезъл провинделор, дн капе се копріндеа Dakia веке; днтре локзїторїї де акъм чеї маї мѣлді, ши маї векі сѣпт ромъніѣ, карїї дела днтѣїа лор ашезаре, де ши сѣпт маї мѣлте гѣверне стрѣїне, днсъ тотдеазна дескілїпїдї де алте цѣпдї, лимбѣї ши датїнілор стрѣмошешї кредїнчопшї не прѣрѣпт се дїпѣрт де ачеастѣ ватрѣ, сѣвѣжѣгатъ къ сѣлцеле стрѣвѣнілор romanї, а кърор тѣреаце зрме пѣлѣ астѣзї сѣпт пѣстрате; пѣ dar фѣрѣ интерес есте а не къпоаще ватра, къ атѣта маї вѣртос, къ дѣмерїтѣ

de маї мѣлте цѣпдї, пѣмеле чел дн векіме мошѣенїт ши'л цїпѣ.

Съ щїе, къ Dakia днainte de днкърцереа romanїлор, маї de мѣлте орї фѣ трївѣтарїе ла дїнастїїле гречешї, днкъ ши колонїзатъ къ мѣлте четѣдї а гречїлор, довадѣ сѣпт монѣментеле ши пѣмістеле къ їнскріерї гречешї, дн апѣл 1823 дн цїпѣтѣл Хацѣг не фѣндаментѣл зпѣї касе, с'аѣ гѣсїт фїгѣрат дн пѣатрѣ Ахілмес, днainteа кърѣїа се vede днцензкїнд Prїam країѣл троїенїлор, къ їнскріерї гречешї; ачеаста тѣртѣрїсеце ши Ovidie дескрїнд локзїрїе есілїлѣї, че сра днтр'о парте а Dakїеї пѣмітѣ ши Carpathia, саѣ Scythia :

Hic quoque sunt igitur Graiae quis crederet urbes.
Huc quoque Mileto missi venere coloni.
Inde Tomi dictus locus hic; quia fertur in illo
Membra Soror (Medea) fratris consecuisse sui.

Нѣ се поате нега: къ партеа Dakїеї векі пѣмітѣ Ардеал, капеа пѣтеа съ се днтїндѣ ши пѣсте Ромъніа де акъм авѣ колонїї гречї, прїн зрмарѣ ши пѣміреа ши о лѣарѣ дела ачешї, къчї Αριδηλος гречешїе дн арї фоарте, ши δηλος вѣзѣт, де зпде ромъніѣ зїк deal, адїкъ лок вѣзѣт, атѣта днсемнеазъ кът фоарте делос, iar цїпѣнд пропѣвдїа зїчерїї гречешї с'аѣ зїк Ардеал. Маї мѣлте пѣмірї дн лимба гречаскъ пѣпъ астѣзї сѣпт къпоскъте, аша Kpıcıs pıv къргѣторїѣ дн Ардеал спре Ыngaria, дн гречешїе Kpυσeος саѣ Kpυσoς, знгѣрїї дї зїк Kögös, прекъм се vede днпрѣмѣтат дн пропѣвдїа ромънеаскъ Kpıш, че днсемнеазъ азрїт саѣ пѣртѣторїѣ де азр, кънд алтѣї pıv апроане де знде есе Kpıcıs знгѣрїї еї зїк Aranyos, де знде ромъніѣ дї зїк Arıеш, адїкъ азрїт, vederat есте къ ачесте pıзрї дн векіме тот'зп

пѣме аѣ авѣт дп лимва гречеаскъ; Мъръшл, зпгъреце Magos, рѣл чел маї дпсетпат дп Ардеал, devine din гречеце μαγος, лѣчѣл, лѣминос, аша шѣ Comesh зпгъреце Szamos, дела Φαρμος пѣсѣнос, арѣнос; кѣткѣ зпеле локърѣ тѣкаркѣ моцѣниторѣи чеї веки с'ар фѣ депъртат, пѣмеле дела ачещѣ лѣват дп цѣнърѣ шѣ дѣпъ ачеа, дѣспре ачеаста челе маї тѣлте есемпле се гѣсеск дп тот копѣнскѣл Dakieї. — Дѣпъ аналоцѣе кѣ тѣлт маї апѣрат се вѣдеще, кѣ пѣмеле Ардеал, че дп лимва елпъ дпшѣ арѣ дпсетпареа маї верѣсимѣл, орѣ орициналъ, орѣ дп алтѣ лимвѣ маї веке прѣпторс дп чеа елпъ, прѣкѣт е щѣт кѣ скѣриторѣи елпѣ пѣмеле варваре ле прѣдпторчеаѣ дп лимва са, е стрѣвекѣѣ, кѣпоскѣт шѣ романѣлор, кѣчѣ дп скѣрѣчѣнѣле Dakieї веки се гѣсѣще provincia collia, адѣкѣ царѣ делоасѣ, кѣрѣи зѣчерѣи сѣномѣнѣ есте alpestris, шѣ де ачѣ поате Валахѣи саѣ dat пѣмеле Transalrina саѣ Цара тѣлтенеаскъ.

Пѣнтрѣ интересѣл материал пѣдѣн фаче, се devinъ зѣчереа Ардеал, дпн гречеце, саѣ дпн зпгъреце, ачеа нѣмѣк ажѣтѣ ла сѣртеа ромѣнѣлор, адѣче дпсѣ ла интересѣл адеврѣлѣи фѣарте тѣлт, кѣчѣ а'дѣи кѣпоацѣе патѣриа, е де зп дпделес кѣ прѣнчѣпѣл фѣлосѣфѣи: кѣпоацѣете пре тѣне дпсѣдѣи, фѣрѣ кѣпоацѣереа де сѣне'дѣи тот волѣл спре фѣпте морале, дпалте, е зѣдарнѣк, аша не кѣпоацѣереа патѣриѣи адѣче пѣпѣсарѣ кѣтрѣ еа. Де вом лѣа дп прѣвѣре, кѣ ромѣнѣи пѣсте атѣтеа секлѣрѣи фѣрѣ лѣтератѣрѣ фѣнд, дпнтѣмплѣрѣле лор пѣмаї ла историѣграфѣи стрѣнѣи пѣнтрѣ а лор соарте

пѣдѣн интересадѣи, рѣспѣндѣте знде шѣ зпде се пот четѣи, акоперѣте кѣ атѣтеа копѣпѣтрѣи фавѣлоасѣ, кѣт а пѣтеа дпнтр'ачеле адеврѣратѣ икоапѣ скоате, карѣа дпнтѣмплѣрѣле трѣкѣтѣлѣи дѣспре стрѣтѣтѣрѣле веакѣлѣи цѣнѣн колорате сѣ ле дпфѣцѣошезе, е де чеа маї тѣре грѣтате, чѣне пѣ ва кѣпоацѣе дпнтре алте мѣжлоаче адѣкѣтоаре де лѣминѣ, пѣнтрѣ де а дпделеце докѣментеле веки, черчетареа фѣлолоцѣкѣ а пѣтелор, кѣ карѣ сѣнт дпсетпате провѣнцѣле, саѣ дппрежѣтрѣрѣле локале, дпнтре карѣ кѣндѣва ромѣнѣи аѣ пѣтрекѣт, а фѣ де дпнтѣиа трѣвѣнѣцѣ? фѣр' де ачеаа Dakia аѣ фост портѣкѣл саѣ зпша трѣчереѣи, шѣ а дпнтоарчереѣи атѣтор цѣндѣи, дпн карѣ пѣтѣроаселе статѣрѣи еѣропѣне сѣнт фортате, ачеастѣ дпнтѣмплѣре аѣ трѣвѣт фѣрѣще сѣ прѣдѣкѣ челе маї тѣлте шѣ маї вѣргате дпсетпѣрѣи истѣриче, дпн карѣ, рѣлацѣиеле ромѣнѣлор кѣтрѣ чеїалалѣи колѣкѣвѣиторѣи, прѣкѣт шѣ пѣмеле лор прѣпрѣїѣ де чел хетѣроцен, фѣрѣ ажѣторѣл фѣлолоцѣи аме кѣпоацѣе цѣнѣне пѣ се поате.

Din Bulgaria.

A.

Кѣцѣте дпн сѣфера еспѣрѣиѣндеї.

Чѣвашѣи ѣзѣвѣре спре а се тѣнѣнѣи шѣ а дпшѣла се афѣл шѣ дп чеї маї вѣнѣи шѣи вѣлѣнѣи. Пѣпъ че ам пофѣтѣ ка алѣдѣи тѣкар одатѣ се вадѣ дп фѣндѣл иѣнѣмеї поастрѣ, чел пѣдѣн де зече орѣ не вѣкѣрѣт кѣ пѣ аѣ пѣтѣт ведеа.

(Вор зрѣма.)